

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA DONJI VAKUF
JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD

Broj:01-35-839/18

Dana:06.04.2018.godine

OPĆINSKO VIJEĆE
DONJI VAKUF

PREDMET:Informacija o maloljetničkoj delikvenciji na općini Donji Vakuf sa prijedlogom mjera

U BiH maloljetničko prestupništvo se vidi kao društveno neprihvatljivo ponašanje koje obuhvata preddelikventno i delikventno ponašanje mladih uzrasta od 14 do 18 godina (djeca od 14 do 16 godina u zakonodavstvu su definisani kao mlađimaloljetnici, a od 16 do 18 godina kao stariji maloljetnici.Bosanskohercegovačko društvo je siromašno postkonfliktno društvo u tranziciji.Pojavi delikventnog ponašanja posebno pogoduju kritična razdoblja poput ratnih i postratnih prilika, zaoštrenih društvenih odnosa, ekonomska kriza, siromaštvo, nezaposlenost, materijalni i stambeni problemi, kriza morala, kriza vrijednosti, a posebno kriza porodice.Pored maloljetničke delikvencije kao pojave u posljednje vrijeme aktueliziran je problem i vršnjačkog nasilja, koje ima za posljedicu ubistva ili samoubistva maloljetnika.Evidentno je da postoji vršnjačko nasilje kao vid maloljetničke delikvencije. I vršnjačko nasilje je veliki problem koji srećemo u školama među učenicima i predstavlja pojavu kada je jedan učenik ili grupa, trajno ili učestalo izložena maltretiranju vršnjaka sa ciljem da povrijede, ponize i slično.Ono može biti izraženo u različitim oblicima poput verblanog, fizičkog, psihičkog, seksualnog, rasističko, elektronskog i slično. Ova informacija sa prijedlogom mjera se odnosi i na vršnjačko nasilje kao segment maloljetničke delikvencije.

Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Sl. novine F BiH“ broj 7/14), je sistemski zakon i on se temelji na rješenjima savremenog krivičnog zakonodavstva.Prema zakonu, organ starateljstva nije stranka u krivičnom postupku, ali zato jeste pomoćni organ koji ima brojna prava i obaveze.Zakon predviđa veći obim odgojnih preporuka kao vansudskih mjera prema maloljetnicima sa ciljem preusmjeravanja maloljetnog počinioca krivičnog djela od redovnog krivičnog postupka na koji način bi se izbjegli negativni efekti na ličnost maloljetnika i obezbjeđenje njegovog pravilnog razvoja.Mjere su prvenstveno preventivne, kao što su lično izvinjenje, naknada štete oštećenom, redovno pohađanje nastave, uključenje u rad bez naknade u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja, liječenje u odgovarajućoj ustanovi i uključivanje pojedinačni ili grupni tretman odgojnih, obrazovnih, psiholoških ili drugih savjetovališta.Njih provode policija, tužilaštva i centri za socijalni rad.

Uredba o primjeni odgojnih preporuka prema maloljetnicima, dala je daleko veće obaveze organima starateljstva Centara za socijalni rad.Po ovome svaka aktivnost organa starateljstva u pogledu zaštite djece u sukobu sa zakonom započinje postupkom dijagnostike.Stručni tim centra (socijalni pedagog, socijalni radnik i psiholog) daju temeljitu procjenu.U svemu tome glavni nosilac tih poslova je posrednik medijator i to diplomirani

socijalni radnik sa obaveznim certifikatom. I ova informacija je prilika da se upitamo koliko je Centar za socijalni rad u prilici odgovoriti ovim obavezama.

Glavni uzrok vaspitne zanemarenosti i zapuštenosti leži u porodici kao osnovnoj ćeliji društva tako da je njen veliki značaj u nastajanju maloljetničke delikvencije. Ništa manja uloga nije ni škole kao vaspitno-obrazovne institucije, šire društvene zajednice i uticaj masovnih medija. Problem je što roditelji svoju ulogu vide u osiguranju materijalnih sredstava i zadovoljenje osnovnih potreba djeteta. U dosta porodica izostaje roditeljski nadzor i nedovoljna komunikacija sa djetetom. Postoji mišljenje da je i škola izgubila svoju odgojnu funkciju koju je ranije imala.

Porodični zakon F BiH svojim članom 134. obaveza je roditelje, između ostalog da su dužni štiti svoje dijete od svih poroka podrazumijevajući tu i maloljetničku delikvenciju. Porodica ima značajnu ulogu u razvoju ličnosti a naročito u doba adolescensije. U porodici se dešava socijalizacija svakog pojedinca i ona daje modele ponašanja. Porodična atmosfera najviše utiče na razvoj maloljetnika. Ekonomske i kulturne prilike u kojima dijete, a kasnije mlad čovjek raste, također igraju značajnu ulogu za njegov razvoj i formiranje ličnosti. Bitni faktori pozitivnog razvoja djeteta kao ličnosti su i obrazovanje roditelja. Pojam delikventnog ponašanja djece po mnogima je razlog u različitim defektima, odnosno negativnostima unutar porodice. Porodica je ta koja bi morala da prva uoči negativno ponašanje djeteta, da se suoči sa problemom i ukoliko ne može treba da zatraži stručnu pomoć. Saradnja između porodice, škole i stručnih institucija u prvom redu organa starateljstva, preduslov je dobre resocijalizacije maloljetnika.

Škola je prva institucija gdje se prvo počinju manifestovati znaci vaspitne zapuštenosti i zanemarenosti i to kroz bježanje sa časova, ometanje nastave, agresivno ponašanje, krađe u razredu, uništavanje imovine, loš odnos prema nastavnicima i ostalo. Ona svojim cijelokupnim obrazovnim, što je njena i primarna funkcija i manje vaspitnim radom nastavlja proces socijalizacije. U tom pogledu ona ima mogućnost da nadoknadi sve ono što učenici nisu stekli u okviru porodičnog vaspitanja. Takve pojave bi se kordiniranom akcijom trebale maksimalno suzbijati. To je teško iz razloga što škole nemaju potreban stručni kadar i ne mogu potrebnu pažnju posvetiti vaspitnom radu, iz razloga što pored pedagoga nemaju drugi stručni kadar kao što je socijalni radnik, psiholog ili psiholog-pedagog, koji bi činili jednu socijalno pedagošku službu. Ona bi otkrivala kod djece vaspitnu zanemarenost i zapuštenost i na vrijeme poduzimanja određenih mjera. Sve škole na općini Donji Vakuf imaju uposlenog pedagoga i to u skladu sa važećim standardima, dok nigdje nema uposlenog psihologa-pedagoga ili socijalnog radnika.

Šira društvena zajednica je značajan faktor u razvoju maloljetnog lica, a naročito u adolescentno doba kada maloljetnik vrši izlazak u širu socijalnu sredinu. Poznato je da mnogi maloljetnici postaju vaspitno zanemareni i zapušteni pod negativnim uticajem drugih, bilo vršnjaka ili malo starijih. Ako je maloljetnik iz porodice gdje su loši odnosi i loših ekonomskih uslova, još ako ima i loše društvo, veći su izgledi da će prihvatiti neprihvatljivo ponašanje. Maloljetnicima u Donjem Vakufu koji dolaze iz takvih porodica, u tom prvom iskoraku se nude kladionice, poker aparati, kafići u kojima se nudi alkohol, a u nekim se može naći čak i narkotičkih sredstava. Ništa manje značajan uticaj je uticaj masovnih medija kao što su televizija, internet i drugo. U društvu razvijene tehnologije, djeca imaju neselektivni pristup informacijama od prevelike ekspanzije nasilja preko igrica i filmova pa do pornografije. Važno da se ti maloljetnici koji imaju želju za isticanjem i afirmacijom uključe u kulturno-sportska i druga društva i organizacije koje okupljaju mlade radi pravilnog organizovanja slobodnog vremena. Sportska dvorana koja je odnedavno u funkciji ima pozitivan uticaj na rast i razvoj mladog čovjeka. Činjenica je da nevladine organizacije koje okupljaju mlade, ne

čine dovoljno u suzbijanju maloljetničke delikvencije i zbog tog razloga je neophodno razvijati stalnu saradnju sa njima i pružati im podršku.

Odnedavno se daleko veći značaj nakon nekoliko smrtnih ishoda, pridaje vršnjačkom nasilju (bullying) koje predstavlja pojavu kada je jedan učenik, maloljetnik ili više njih, izloženi maltretiranju od strane jednog ili više njih, koji namjerno žele da ih povrijede, ponize ili izlože drugim psihološkim ili socijalnim neprijatnostima. Vršnjačko nasilje može biti ispoljeno u različitim oblicima, poput verbalnog, fizičkog, socijalnog, psihičkog, seksualnog, rasističkog, elektronskog i sl. Takva nasilja su u većini slučajeva registrovana u školi ili njenoj blizini, a Centar je zajedno sa policijom i školom radio u prevazilaženju tih problema. Usput napominjemo da su pojedini uposlenici tih ustanova prošli nekoliko edukacija iz te oblasti, te su osposobljeni da se suprostave toj negativnosti.

Kao što smo i predhodno naveli, Centar za socijalni rad kao stručna ustanova socijalne zaštite ima odgovorne i složene zadatke u suzbijanju vaspitne zanemarenosti i vaspitne zapuštenosti. Mada bez neophodnih profila kadra trebao bi biti nosilac svih tih aktivnosti i koordinator. Bitna je činjenica da su stručni radnici ovoga Centra kroz edukacije i projekte osposobljeni u radu sa maloljetnicima po Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Obzirom na složenost ove problematike, a pogotovo u cilju preventivnog rada, sačinjen je Akcioni plan za prevenciju maloljetničkog prestupništva i Strategija za suzbijanje maloljetničkog prestupništva.

U cilju suzbijanju ovih negativnosti predlažemo sljedeće mjere:

- Obzirom da je prva mjera policijsko upozorenje po Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku i koju izriče policijski službenik sa posebnim znanjem, neophodno je da Policijska stanica Donji Vakuf odredi takvu osobu i da istom omogući stalnu i permanentnu edukaciju iz te oblasti.

- U skladu sa uredbom vršiti stalne edukacije socijalnog radnika-medijatora za što je neophodno obezbjediti potrebna sredstva radi sertifikata.

- Ova problematika je kompleksna i zahtjeva multidisciplinarni pristup svih sektora, što je neophodno.

- U okviru Državne strategije protiv maloljetničkog prestupništva raditi na prevenciji, sprečavanju i otklanjanju poremećaja u ponašanju među djecom i mladima na području općine Donji Vakuf.

- Aktivirati rad Koordinacionog tijela općine Donji Vakuf za borbu protiv ovisnosti, štetnosti i negativnosti u ponašanju kod maloljetnika i dati im materijalnu i svaku drugu podršku.

- Inicirati rad nevladinih organizacija koje okupljaju mlade sa ciljem angažmana djece i mladih u pozitivne društvene tokove kao što su sport, volontiranje u humanitarnim organizacijama i slično.

- U okviru svojih nadležnosti Policijska stanica Donji Vakuf da pojača nadzor nad sprovođenjem Uredbe o zabrani točenja i prodaje alkohola licima mladim od 18 godina.

- Permanentno informisati javnost o vaspitnoj zanemarenosti i zapuštenosti djece i maloljetnika i davati podršku preventivnom radu, gdje god je to moguće, kako bi se smanjio uticaj negativnih faktora na djecu i omladinu.

- U planovima razvoja socijalne zaštite vaspitno zapuštenu i zanemarenu djecu i omladinu treba staviti kao visokorizičnu grupu.

- Raditi na jačanju saradnje svih aktera koji se bave zaštitom djece i raditi na edukaciji roditelja putem medija, okruglih stolova i slično, u cilju prevencije a posebno sagledati mogućnost izrade programa prevencije maloljetničkog prestupništva.

Realizacija ovih mjera zahtjeva ozbiljnu pažnju svih relevantnih organa i obezbjeđenje veće materijalne podrške. Činjenica je da je trend rasta maloljetničke delikvencije veliki društveni problem koji je veoma teško riješiti bez sistemskog rješenja toga problema. Ipak se nadamo da će Općinsko vijeće Donji Vakuf prilikom razmatranja ove informacije, donijeti pored ovih i druge mjere i zaključke, koji će imati za cilj afirmaciju ove ozbiljne problematike ali i iznaći instrumente za odlučujući pristup njihovoj realizaciji. Posebno se pridržavati akcionih planova i strategija iz te oblasti. U tom smislu trebao bi provoditi preventivne programe u lokalnoj zajednici, u saradnji sa policijom i školama. Te preventivne planske aktivnosti bi trebale da imaju osnovni cilja sprečavanje maloljetničkog prestupništva.

Donji Vakuf, april 2018. godine

J.U. CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
DONJI VAKUF

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA DONJI VAKUF
J.U. CENTAR ZA SOCIJALNI RAD

Broj:06-35-~~839~~1/18
Dana:19.04.2018.godine

Na osnovu člana 27.Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama („Sl.list RBiH” broj:6/92), člana 33.Pravila J.U. Centar za socijalni rad Općine Donji Vakuf broj:01-35-2035/17 od 21.12.2017.godine,Upravni odbor J.U. Centar za socijalni rad Općine Donji Vakuf na XXIX(dvadeset devet) redovnoj sjednici održanoj 19.04.2018.godine, donosi

O D L U K U
O USVAJANJU INFORMACIJE O
MALOLJETNIČKOJ DELIKVENCiji

I

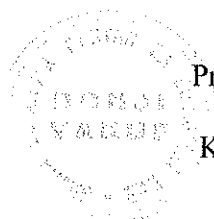
Ovom odlukom usvaja se Informacija o maloljetničkoj delikvenciji na području Općine Donji Vakuf.

II

Informacija o maloljetničkoj delikvenciji na području Općine Donji Vakuf iz tačke I ove Odluke, sastavni je dio ove Odluke.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednica U.O.

Hatidža
Kapetan Hatidža